

HARJU MAAKONNAPLANEERINGU MAAVARADE TEEMAPLANEERING

Planeeringu ja mõjude hindamise, sh KSH aruande eelnõude
avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav avalik arutelu

PROTOKOLL

Nõmme maja, 17.06.2025
Algusega kell 18.00

Juhatas: *Agnes Lihtsa, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium*
Protokollis: *Aide Kaar, Skepast&Puhkim OÜ (konsultant)*

PÄEVAKORD:

1. Teemaplaneeringu (edaspidi TP) eesmärk ja vajadus –
Agnes Lihtsa, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)
2. Mõjude hindamine, sh KSH ja asjakohaste mõjude hindamine
3. Kui palju on varustuskindluse tagamiseks materjali vaja?
Harry Kuivkaev, Kliimaministeerium (KliM)
4. Avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekud
5. Küsimused ja avatud arutelu

Küsimused ja arutelu:

1. **Küsimus (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus):** Meile on öeldud, et kategoriseerimise etapp on lõppenud ja kollased ning rohelised alad lukus. Mis ajal need lukku pandi?

Vastus (Agnes Lihtsa, MKM): Planeeringu rõhuasetus liikus kõrgemargilise lubjakivi varustuskindluse probleemi lahendamisele, riigi huviga aladel oleme me kategoriseerimise tulemuste põhjal läinud järgmisesse etappi ja määranud prioriteetidid. Liiva osas me seda metoodika osa läbi ei teinud, sest selleks puudus vajadus. Kui ala on määratud kollasesse kategooriasse, siis tähendab see, et seal on mingisugused piirangud või kaalutluskohad, mida kaevandusloa menetluse käigus tuleb täpsemalt vaadata, aga samamoodi tuleb piirangute olemasolu kontrollida roheliste alade puhul. Tingimusi kaevandamiseks saab läbi rääkida loamenetluste käigus.

Vastus (Erki Vaguri, konsultant): Kollased piirangud on keskkonnakaitseks, need ei tulene geoloogilistest tingimustest. Kui geoloogiat ei ole uuritud, siis seda peab kõigil aladel tegema, olenemata kategooriast.

2. **Küsimus (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus):** Kas ei teki muljet, et rohelistel aladel on kõik korras ja seal võib ilma uuringuteta hakata luba taotlema?

Vastus (Erki Vaguri, konsultant): Ettevõtjal on vabadus igal pool kaevandusluba taotlema, see on ettevõtte äririsk.

Vastus (Agnes Lihtsa, MKM): Planeeringu seletuskirjas on kategoriseerimise metoodika lahti kirjutatud, aga me vaatame selle üle ja täpsustame selliselt, et tuleks täpselt välja kuidas tulevikus lubade taotlemine toimuma hakkab. Riigi huviga ala ei näita kaevandamisõigust, vaid ühiskondlikku kokkulepet, kus tulevikus võiks hakata tegema uuringuid ja taotlema kaevanduslubasid.

Vastus (Aide Kaar konsultant): Loodus on pidevas muutumises ja tulevikus, kui hakatakse kaevanduslube taotlema ei ole välistatud, et mingi asjaolu tõttu praegune roheline ala KMH käigus muutub punaseks.

3. **Küsimus (Maigi Tenisson, Saku Vallavalitsus):** Meile on selgitatud, et roheliste osas enam läbi rääkima ei hakata. Saku valla mure on hüdroteoloogilised uuringud Männiku piirkonnas. Enne, kui järgmiseid kaevanduslubasid välja anda, tuleb teha selgeks, kas karjääride koosmõju veerežiimile on, või mitte.

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Maakonnaplaneeringu raames ei ole võimalik sellises detailsuses hüdroteoloogilist uuringut teha, aga ma olen nõus, et uuring on vajalik. Peab olema veendumus, et kui vee alt kaevandatakse, siis see on ohutu.

4. **Küsimus (Maigi Tenisson, Saku Vallavalitsus):** Kuidas liiva alade 250 meetrine puhver kaardirakenduses kajastub?

Vastus (Agnes Lihtsa, MKM): Puhvrid on määratud elukondlikest hoonetest ja kuvatud kollase värviga. Punase värviga on kuvatud maapõueseadusest tulenev 100 meetri puhver. Järgmises, kaevandusloa taotluse etapis saab puhvrite ulatust analüüsida ja võimalusel leevendavate meetmetega vähendada.

5. **Küsimus (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus):** Mis kaalutlustel tekkis lahendus Männiku III ala?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Liiva varu Harjumaal on Männikul ja Kuusalu-Soodla piirkonnas. Planeeringu eesmärgist lähtuvalt peame Saku-Männiku piirkonnas leidma täiendavat varu. Varu on ka Tallinna ringteest lõuna pool, aga arutluse tulemusel vallaga otsustasime sinna mitte minna, sest seal on valla rekreatsiooni ala. Planeeringu metoodika põhjal joonistus välja Männiku III ala, sest seal on geoloogilised uuringud juba tehtud.

6. **Küsimus (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus):** Varustuskindluse mõttes on liivaga siin piirkonnas vist keeruline seis?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Tuleviku mõttes jah, sest varu ammendub planeeringu eluea lõpuks. Olukorda aitaks parandada kui saaks suuremalt kaevandada vee alt või leitakse uued alad juurde.

7. **Küsimus (Maigi Tenisson, Saku Vallavalitsus):** Kas planeering ei võiks juhtida tähelepanu, et hüdroteoloogiline kompleksuuring tuleb enne uute kaevanduslubade väljaandmist ära teha, sest seda on kumulatiivse mõju hindamiseks vaja? Silikaat juba esitas taotluse Männiku III alale ja Keskkonnaamet algatas selle põhjal KMH. KMH käigus nad modelleerivad hüdroteoloogiat oma loa taotluse mahus ja mitte rohkem. See ei anna vallale piisavalt infot kogu piirkonna olukorra kohta.

Vastus (Erki Vaguri, konsultant): Ei ole küsimust, kas seda uuringut on vaja või mitte – jah, on küll. Seda teavad ka kaevandajad ja on valmis sellesse panustama. Ei ole välistatud, et mingi ettevõtte teeb oma KMH käigus selle uuringu ära kui vaja on. Veealust varu on hinnanguliselt 10 miljonit m³ ja kui seda saaks kaevandada, siis oleks sellest suur abi.

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Planeeringus saame sellise tingimuse välja tuua, see on Keskkonnaametile sisendiks. Küll ei saa me sundida ettevõtteid seda uuringut tegema.

8. **Küsimus:** Millal hakatakse Männiku 5 alal kaevandama?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Konkreetset ei saa sellele vastata, aga uue karjääri avamine võtab aega 5-6 aastat.

9. **Küsimus:** Kuidas ja millal toimub praeguste karjääride korrastamine?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Selles piirkonnas on murekohaks, et avatud karjääride ala on väga suur. Enamik karjääre korrastatakse veekogudeks, vald soovib ka rekreatsiooni alasid. Veekogude põhjast kaevandamine eeldab pikemat kaevandamise aega ja hilisemat korrastamist. Enamus maardla piirkonnast tehakse kõrede ja vesiliku püselupaigaks ning ka Kaitseministeeriumil on omad huvid.

10. **Märkus:** Kunagi oli seal kõresid palju, nüüd neid enam ei ole. Astudagi ei saanud, nii palju oli neid.

Vastus (Aide Kaar, konsultant): Seire andmed näitavad, et populatsioon on stabiilne ja pigem soodsas seisundis. Praegu kattub kõrede püselupaik valdavalt riigikaitse ehitise piiranguvööndiga ja selle tõttu te lihtsalt ei satu nende elupaika.

11. **Küsimus:** Juba praegu toimub seal kalda erodeerimine, mida selles osas ette võetakse?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): See on kaevandamisloa tingimuste teema ja järelevalve osa.

Vastus (Erki Vaguri, konsultant): Ka erosiooni osa oleks hüdrogeoloogilise uuringu üks osa.

12. **Küsimus:** Raku ja Männiku järved on Tallinna joogiveevaaru, kas te neid ohtu ei sea?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Alati üks tingimus, mille Keskkonnaamet kaevandamisloale seab, et arvestada tuleb joogiveevaru kvaliteedi tagamise vajadusega, kuigi see ei ole ametlikult joogiveevaruks määratud.

Vastus (Erki Vaguri, konsultant): See veevaru ongi ju tekkinud tänu kaevandamisele ja veekogu suurenemine toetab veevaru tagamist. Ka võimalike õnnetustega saadakse hakkama, näiteks on Ülemiste järve isegi lennuk kukkunud.

13. **Märkus:** Räägitakse, et nendest järvedest läheb isegi maa-alune jõgi Ülemiste järve.

Vastus (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus): See ei ole jõgi, vaid Tallinna Veele kuuluv kollektor, mis küll on amortiseerunud.

14. **Küsimus:** Kuidas mõjutab teie otsuseid see, et Tallinna Linnavalitsus on teatanud, et ei taha karjääre oma territooriumile?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Maavara tarbib ühiskond ja seega peame kõik koos taluma ka kaevandamisest tulenevaid häiringuid. Maavara saab kaevandada seal, kus seda leidub ja keskkonnakaitseliselt on kõige mõttekam kaevandada seal, kus seda juba tehakse. Vastasel juhul tuleb kasutusele võtta mõni seni veel puutumata piirkond.

15. **Märkus:** Pole vaja teha kõike nii suurelt, siis ei ole nii palju kaevandada vaja.

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): See on ühiskonna otsuste küsimus, mida me selle planeeringuga reguleerida ei saa.

16. **Küsimus:** Miks ei kaevandata merest?

Vastus (Erki Vaguri, konsultant): Kaevandatakse ja seda liiva kasutatakse peamiselt sadamate ehitamisel. Näiteks betoonitoodete valmistamiseks mereliiv ei sobi, sest see on soolane.

17. **Küsimus (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus):** Kuidas arvestada rohevõrgustiku toimivuse tagamisega ja KSH-s toodud tingimustega selle kohta?

Vastus (Aide Kaar, konsultant): Rohevõrgustiku toimivuse tagamiseks on mitut tüüpi meetmeid – maakasutuslikud ja tegevuslikud. Keskkonnaamet saab neid arvestada loataotluste menetlemisel.

Vastus (Agnes Lihtsa, MKM): Planeeringust sõltumatult on koostamisel rohevõrgustiku kaardirakendus, mis aitab tulevikus arvestada rohevõrgustiku katvust ja vajalikku võrgustiku elementide piirmäära. Üleriigilise planeeringu koostamise käigus tehti selleks vajalik alusanalüüs ja nüüd töötab Kliimaministeerium välja lahendust.

18. **Küsimus (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus):** Kas KSH-s toodud rohevõrgustiku toimivust tagavad ja transpordi mõjusid leevendavad meetmed ei võiks olla ka planeeringus, sest edaspidi arvestatakse ikkagi planeeringu tingimustega?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Jah, me võime need sinna tõsta.

19. **Küsimus:** On olnud juttu, et Raku järve kagunurka tuleb veepuhastusjaam, kas planeering sellega arvestab?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Meil teadmine selle rajamise kavatsuse kohta puudub.

20. **Küsimus (Maigi Tenisson, Saku Vallavalitsus):** Palun selgitage edasist menetluste käiku – kui kohalik omavalitsus planeeringu kooskõlastab, siis kas teda riigi huviga alade puhul enam kaevandamisloa menetlusse ei kaasata?

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Loa menetluse skeem jääb samaks ja kohalikul omavalitsuselt küsitakse ka tulevikus arvamust.

Vastus (Agnes Lihtsa, MKM): Kui kohalik omavalitsus planeeringut ei kooskõlasta, siis peab see olema põhjendatud. Kooskõlastamata jätmise alused on seadusandluses toodud ja kui otsuses neile ei viidata, siis on mittekooskõlastus tühine. MKM hindab, kas mittekooskõlastamise põhjendus on pädev. Kui planeeringut ei kehtestata, siis jätkub kaevandamisloa taotlemisel pragune olukord.

21. **Ettepanek (Silver Riisalo, Saku Vallavalitsus):** Jätta Männiku III ala kasutuselevõtt järjekorras hilisemaks.

Vastus (Harry Kuivkaev, KLIM): Saame planeeringu loogikaga seda suunata.